

Nadere wijziging van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de Werkloosheidswet (verhoging vakantie-uitkering W.A.O. en voorzieningen met betrekking tot een minimumdagloon)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

1. Met ingang van 1 juli 1974 is de uitkeringsnorm van de Algemene Bijstandswet vastgesteld op het netto-bedrag van het wettelijk minimumloon. Op 17 april 1974 is in de *Staatscourant* (1974, 74) een ontwerp-algemene maatregel van bestuur gepubliceerd waarin de optrekking van de uitkeringsnormen ingevolge de Algemene Bijstandswet tot het niveau van het netto-minimumloon per 1 juli 1974 is verwerkt. Na de inwerkingtreding van deze algemene maatregel van bestuur is de basisnorm van de bijstandsuitkering voor een echtpaar zonder kinderen gelijk aan het netto-minimumloon van de overeenkomstige werknemer.

Deze optrekking van de uitkeringen krachtens de Algemene Bijstandswet zou wanneer geen nadere maatregelen worden getroffen tot gevolg hebben, dat sedert 1 juli 1974 vele gehuwde uitkeringsgerechtigden krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (W.A.O.), de Ziektewet (Z.W.), de Werkloosheidswet (W.W.) en de Wet Werkloosheidsvoorziening (W.W.V.) een uitkering ontvangen die lager is dan de uitkering waarop zij krachtens de Algemene Bijstandswet aanspraak zouden kunnen maken. Het navolgende overzicht naar de situatie per 1 juli 1974 illustreert dit.

Netto-uitkeringen per week ¹⁾

Categorie	Minimumloon f 274,80 p.w. ²⁾	Indicatieve Bijstandsnorm ³⁾	Wettelijk mini- mumuitkeringen Z.W. (80 pct. min. loon) f 219,84 p.w.	A.O.W.- pensioen ⁴⁾	Minimumdagloon W.A.O. f 63,26	Minimumdagloon W.W. f 69,03	Minimumdagloon W.W.V. f 73,14
Ongehuwd onder 35 jaar ..	f 179,83	f 136,35	f 168,99	f —	f 173,95	f —	f —
Ongehuwd boven 35 jaar ..	186,97	136,35	176,12	133,40	181,10	179,70	181,—
Gehuwd zonder kinderen ..	194,80	194,80	183,95	191,90	188,90	187,55	188,85
Gehuwd 1 kind	197,87	197,85	187,03	—	192,—	190,65	191,95
Gehuwd 2 kinderen	200,53	200,50	189,68	—	194,65	193,30	194,60
Gehuwd 3/4 kinderen	203,18	203,15	192,33	—	197,30	195,90	197,20

¹⁾ Alle uitkeringen zonder vakantietoeslag.

²⁾ Geen rekening gehouden met eventuele premie bedrijfs- of ondernemingspensioen.

³⁾ Inclusief een bedrag van f 26,35 voor huurkosten.

⁴⁾ Na aftrek van een bedrag van f 7,25 premie ziekenfondsverzekering voor bejaarden.

Uitgangspunt met betrekking tot het beleid ten aanzien van de W.A.O., de Z.W., de W.W. en de W.W.V. is de laatste jaren geweest, dat degenen die een volledige werkkring als werknemer hebben gehad, indien zij aanspraak kunnen maken op een uitkering krachtens genoemde wetten, geen lagere uitkering dienen te ontvangen dan zij krachtens de Algemene Bijstandswet zouden hebben ontvangen indien zij een beroep op die wet zouden hebben gedaan. Ik moge met name verwijzen naar de invoering van het minimumdagloon in de Werkloosheidswet en de Wet Werkloosheidsvoorziening. (Gedrukte stukken, zitting 1968-1969, nr. 10 041).

Zonder nadere bepalingen betreffende het dagloon zouden degenen die met werken het minimumloon verdienen, indien zij aangewezen zouden zijn op uitkering krachtens de W.A.O., de Z.W., de W.W. en de W.W.V. bruto 80 pct. of 75 pct. van het minimumloon ontvangen. Doordat de wettelijke inhoudingen op de genoemde uitkeringen geringer zijn dan de inhoudingen welke op het loon plaatsvinden, liggen de netto-uitkeringen in die gevallen procentueel hoger.

Tot 1 juli 1974 gold als basisnorm voor de uitkeringen krachtens de Algemene Bijstandswet voor gehuwden het netto-minimumloon verminderd met 5 pct. van het bruto-minimumloon. Voor de W.A.O., de W.W. en W.W.V. bewerkstelligde het minimumdagloon, dat die uitkeringsgerechtigden minimaal een uitkering ontvingen die zich tussen de basisnorm ingevolge de A.B.W. en het netto-minimumloon bewoog.

2. Uit het vorentaande blijkt, dat indien de dusver gevolgde beleidslijn niet zou worden doorgetrokken de uitkeringsgerechtigden die een uitkering ontvangen welke beneden het nettominimumloon blijft, van 1 juli 1974 af aanspraak zouden kunnen maken op een aanvullende uitkering krachtens de Algemene Bijstandswet.

Hoewel nog niet ten principale is beslist over de toekomstige verhoudingen tussen netto-minimumloon, (netto) sociale verzekeringsuitkeringen en de A.B.W.-uitkeringen aangezien de meningsvorming over die problematiek – aangeduid als „netto-netto-problematiek” – nog niet is afgerond, meen ik dat voortzetting van het gevoerde beleid met betrekking tot de minimum-uitkeringen in de werknemersverzekeringen voorspand wenselijk is. Dit houdt in, dat deze wetten aan de betrokken uitkeringsgerechtigden in het algemeen een uitkering garanderen, die niet lager is dan de bijstandsnorm.

De werknemersverzekeringen dienen naar mijn oordeel aan werknemers die een volledige dienstbetrekking hadden, in geval van ziekte, invaliditeit en werkloosheid een uitkering te verzekeren welke tenminste voorziet in de algemeen noodzakelijke kosten van bestaan. Het komt mij minder juist voor dat een sociale verzekeringswet waarvoor ook de werknemers zelf een deel van hun loon als premie betalen, dit niveau van uitkering niet zou garanderen. De sociale verzekering zou hierdoor een deel van haar betekenis verliezen.

Ook uit overwegingen van administratieve aard, alsmede uit een oogpunt van efficiency zou het grote problemen opleveren indien een werknemer krachtens twee verschillende wetten bij twee verschillende organen een uitkering zou moeten aanvragen bij ziekte, invaliditeit of werkloosheid.

Naar mijn mening is het dan ook gewenst per 1 juli 1974 zodanige maatregelen met betrekking tot de uitkeringsbepalingen te treffen, dat uitkeringsgerechtigden ingevolge de W.A.O. en de W.W. in het algemeen krachtens die wetten een uitkering ontvangen, welke hen in staat stelt te voorzien in kosten van het bestaan.

Zolang de reeds eerder aangeduide „netto-netto-problematiek” en met name de daarvan deel uitmakende problematiek inzake de toekomstige aanpassing van het minimumloon, de sociale verzekeringsuitkeringen en de bijstandsuitkeringen geen definitieve oplossing gevonden heeft, acht ik het gewenst in de wetten zelf te volstaan met enkele globale wijzigingen.

De bestaande gang van zaken met betrekking tot de vaststelling van minimumdaglonen wil ik daarbij zoveel mogelijk in stand houden. Dit betekent, dat de vaststelling van het minimumdagloon voor de W.A.O. en de W.W. in de betref-

fende dagloonregelen door de Sociale Verzekeringsraad kan blijven geschieden. Gelet op de onderlinge samenhang van het beleid met betrekking tot het minimumloon, de minimum-uitkeringen krachtens de werknemersverzekeringen, de uitkeringen krachtens de volksverzekeringen, de Wet Werkloosheidsvoorziening en de normen ingevolge de Algemene Bijstandswet acht ik het gewenst, dat de vaststelling van de minimumdaglonen in de W.A.O. en de W.W. door de Sociale Verzekeringsraad in het vervolg plaatsvindt volgens door de Minister van Sociale Zaken vast te stellen regelen.

Voor wat de W.A.O. en de W.W. betreft zijn de besluiten die de Sociale Verzekeringsraad neemt met betrekking tot het minimumdagloon reeds aan de ministeriële goedkeuring onderworpen. Waar het beleid inzake de laagste loon- en inkomens-trekkers zich mede uitstrekt over terreinen buiten de sociale verzekering en de interdependentie tussen de verschillende regelingen zo groot is, dient de ministeriële verantwoordelijkheid naar mijn mening ook vooraf en naar buiten te worden vastgelegd waarbij ik zo min mogelijk afbreuk wil doen aan de bevoegdheden van de Sociale Verzekeringsraad inzake de vaststelling van de dagloonregelen. Het gaat er naar mijn mening om een optimale afstemming in hoofdtrekken tot uitdrukking te brengen in het veld van het gehele sociale zekerheidsbeleid.

3. De situatie zoals die op dit moment met betrekking tot de minimumuitkeringen bestaat komt over als een onoverzichtelijk en onduidelijk geheel. Zowel naar de categorieën werknemers waarvoor een minimumdagloon geldt als naar de hoogte van de daglonen doen zich verschillen voor. Zo geldt thans in het kader van de Ziektewet in het geheel geen minimumdagloon, bestaat in de Werkloosheidswet en de Wet Werkloosheidsvoorziening een minimumdagloon voor kostwinners waaronder ongehuwde werknemers boven 35 jaar zijn begrepen, terwijl in de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering de bepalingen inzake het minimumdagloon op alle uitkeringsgerechtigden van toepassing zijn.

Voor wat de hoogte van de minima betreft, moge worden opgemerkt, dat de verschillen hun oorzaak vinden in de hoogte van de inhoudingen die op de verschillende uitkeringen plaatsvinden. Zo vinden op uitkeringen krachtens de Ziektewet geen inhoudingen plaats van premies ingevolge de werknemersverzekeringen, terwijl op de uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet deze premies wel worden ingehouden met uitzondering van premie ingevolge de Werkloosheidswet. Aangezien moet worden uitgegaan van netto-bedragen leidt het verschil in inhoudingen tot voor de onderhavige wetten tot verschillende bruto-uitkeringsbedragen en dus tot verschillende daglonen.

De normering van de Algemene Bijstandswet maakt onderscheid tussen verschillende categorieën bijstandsgerechtigden zoals een echtpaar met of zonder kinderen, onvolledige gezinnen, alleenstaanden, thuis-inwonende minderjarigen enz. De bijstandsnorm ligt per 1 juli 1974 voor een echtpaar op 100 pct. van het netto-minimumloon voor gehuwden terwijl voor de alleenstaande de norm op 70 pct. van het netto-minimumloon voor gehuwden ligt. In de werknemersverzekeringen wordt voor wat de bruto-uitkeringen betreft geen onderscheid gemaakt tussen gehuwden en ongehuwden; de uitkering is bruto voor iedere werknemer gelijk aan 80 ct. van het loon. De inhouding van sociale verzekeringspremies geschiedt eveneens onafhankelijk van de burgerlijke staat. Het verschil tussen netto-uitkering en bruto-uitkering voor gehuwden of ongehuwden manifesteert zich door het verschil in inhouding van loonbelasting.

De gevallen waarin uitkeringsgerechtigden ingevolge de W.A.O., W.W. en W.W.V. beneden de normen van de A.B.W. blijven, bevinden zich in de categorie der gehuwde werknemers en kostwinners. Voor de te nemen maatregelen in het kader van die wetten zal dan ook worden uitgegaan van die categorie. Als richtsnoer wordt aangehouden, dat de minimumdaglonen zodanig worden vastgesteld, dat de netto-uitkering voor degenen, die aanspraak kunnen maken op een volledige uitkering, per 1 juli 1974 gelijk is aan het normbedrag ingevolge de Algemene Bijstandswet voor een echtpaar zonder kinderen, derhalve het netto-minimumloon.

4. Het inkomen van een werknemer of een uitkeringsgerechtigde kan in het algemeen worden onderscheiden in twee gedeelten, nl. het gedeelte van het loon of de uitkering dat regelmatig wekelijks of maandelijks wordt uitbetaald en de vakantieuitkering. Hoewel de vakantieuitkering qua betalingswijze een afzonderlijk element is, vormt die uitkering een integraal bestanddeel van het loon of de uitkering. Voor de onderlinge vergelijking van de uitkeringsniveaus ingevolge de verschillende sociale verzekeringswetten dient naar mijn mening van de totale uitkering te worden uitgegaan, d.w.z. het totaal van de maandelijks uitkering en de wettelijke vakantieuitkering.

Het wil mij voorkomen, dat de beide elementen van de uitkeringen krachtens de verschillende regelingen afzonderlijk niet exact gelijk behoeven te zijn, maar ook geen grote verschillen mogen vertonen. Zo zal er in het algemeen naar gestreefd kunnen worden dat de percentages van de vakantieuitkeringen ingevolge de verschillende regelingen onderling gelijk zijn, waarbij echter een uitzondering mogelijk kan zijn in een geval waarbij de netto-vakantieuitkering bij eenzelfde percentage een beduidende afwijking zou vertonen in vergelijking met de netto-bedragen van de vakantieuitkeringen in de andere regelingen.

Uitgaande van de situatie zoals deze per 1 juli 1974 zou zijn geworden zonder bijzondere maatregelen met betrekking tot de W.W., de W.A.O. en de W.W.V. liggen de verhoudingen tussen de uitkeringen als volgt:

	Maandelijks uitkering	Vakantieuitkering per maand	Totaal
Minimumloon	f 844,07	f 48,24	f 892,31
A.O.W.	831,50	51,78	883,28
W.A.O.-minimumdagloon	821,71	37,11	858,82
W.W.-minimumdagloon	812,84	45,94	858,78
W.W.V.-minimumdagloon ¹⁾	862,77	—	862,77
Z.W.-minimumuitkering ²⁾	797,14	—	797,14

Uit dit overzicht blijkt duidelijk, tot welke uitkomsten het verschil in inhoudingen leidt. Hoewel de vakantieuitkering op grond van het wettelijk minimumloon 7 pct. bedraagt, ligt de vakantieuitkering ingevolge de A.O.W. welke op 6 pct. is vastgesteld, netto nog ruim boven de netto-vakantieuitkering van de werknemer met het minimumloon.

Tevens blijkt dat de netto-vakantieuitkering van W.A.O.-gerechtigden met uitkering op basis van het minimumdagloon zich verhoudingsgewijs op het laagste niveau bevindt.

Boventaan overzicht geeft ook een aanduiding van de afstand welke op 1 juli 1974 netto moest worden overbrugd om evenals de A.B.W.-uitkeringen het niveau van het netto-minimumloon te bereiken.

Voor de W.A.O., W.W. en de W.W.V. zal dit globaal een verhoging van de netto-minimumuitkeringen met 4 pct. betekenen. In concreto willen wij met de wijzigingen in de verschillende wetten het volgende bewerkstelligen.

a. de W.A.O.

Gelet op hetgeen hiervoor is betoogd dient naar mijn mening per 1 juli 1974 een zodanige optrekking van het minimumdagloon plaats te vinden, dat de netto-uitkering op die datum voor een echtpaar zonder kinderen gelijk is aan de norm ingevolge de A.B.W., derhalve het netto-minimumloon. Daarbij wil ik te zelfder tijd de vakantieuitkering op 7 pct.

brengen zodat de vakantieuitkering ingevolge de W.A.O. meer in de lijn komt te liggen van de vakantieuitkering ingevolge de Wet minimumloon, de A.B.W. en de W.W. welke sedert de totstandkoming van de wet van 20 juni 1974, *Stb.* 350, (wijziging van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag) in ieder geval 7 pct. bedraagt.

Ik ben mij ervan bewust, dat de vakantieuitkering ingevolge de A.O.W. voorshands 6 pct. zal blijven bedragen, maar op netto-basis is die uitkering bij de A.O.W. van een echtpaar nog altijd hoger dan de vakantieuitkering ingevolge de overige regelingen omdat over eerstbedoelde vakantieuitkering geen sociale verzekeringspremies en loonbelastingen worden ingehouden. Een verhoging van de vakantieuitkering ingevolge de A.O.W. is niet opportuun zolang het gehele netto-netto-vraagstuk nog geen uitgewerkte oplossing heeft gevonden en ook de Sociaal-Economische Raad over een zodanige verhoging nog geen uitspraak heeft gedaan.

Met betrekking tot de W.A.O. betekent het vorenstaande, dat een extra-optrekking van de laagste uitkeringen plaatsvindt waarvan een gedeelte geschiedt in de vorm van een verhoging van de vakantieuitkering. Voor de hogere W.A.O.-uitkeringen betekent de verhoging van de vakantieuitkering dat van de aanpassing aan het indexcijfer der lonen per 1 juli 1974 1 pct. verschoven wordt naar de vakantieuitkering. Zonder de voorgestelde maatregelen zou de totale verhoging aanstonds in haar geheel in de maandelijks uitkering tot uitdrukking komen. Ik vind een dergelijke verschuiving echter niet on-

gerechtvaardigd. Immers voor diegenen voor wie vóórdat zij W.A.O.-gerechtigd werden, een hoger percentage vakantiebijslag gold in de bedrijfstak waar zij werkzaam waren, wordt die hogere vakantiebijslag opgenomen in het dagloon. Van de uitkering die de betrokkene krijgt wordt 6 pct. in de vorm van de vakantieuitkering betaald. Ofschoon de betrokkene in totaal niet minder ontvangt dan wanneer de vakantieuitkering op een hoger percentage zou zijn vastgesteld, wordt toch vaak gesteld, dat gezien de ontwikkeling van de hoogte van de vakantieuitkering in het bedrijfsleven, de in de W.A.O. opgenomen regeling achterblijft. Ter verduidelijking kan het volgende voorbeeld worden gegeven:

Loon f 100 per dag;

Vakantiebijslag 7½ pct.;

Dagloon f 107,50;

W.A.O.-uitkering 80 pct. van $100/106 \times f 107,50 = f 81,13$;

Vakantieuitkering 6 pct. van $f 81,13 = f 4,87$.

Totaal uitkering f 86, derhalve 80 pct. van f 107,50.

Ten aanzien van de categorie uitkeringsgerechtigden, die bij het intreden van de invaliditeit een vakantieuitkering van 6 pct. genoten, kan evenmin gesteld worden, dat zij door een verhoging van de vakantieuitkering van 6 naar 7 pct. per 1 juli 1974 nadeel ondervinden. Het betreft hier in het algemeen degenen die reeds langer een W.A.O.-uitkering genieten. Voor hen is van belang, dat de verhogingen van de vakantiebijslagen in het bedrijfsleven in het indexcijfer van de regelingslonen zijn verwerkt en diensgevolge in de verhoging van de W.A.O.-uitkeringen hebben doorgewerkt, zij het dan dat die

¹⁾ Vakantieuitkering wordt niet afzonderlijk uitbetaald.

²⁾ Geen wettelijk vastgestelde aanspraak op vakantieuitkering, vrijwel altijd betaalt de werkgever de vakantieuitkering.

verhogingen in de maandelijkse uitkeringen zijn verdiscon- teerd, doordat het percentage van de vakantieuitkering in de W.A.O. op 6 bleef gehandhaafd.

Mijn voorstel om de vakantieuitkering ingevolge de W.A.O. te verhogen van 6 naar 7 pct. betekent in feite voor geen enkele uitkeringsgerechtigde een nadeel en geschiedt voor de betrokkenen praktisch onmerkbaar omdat de ingangsdatum samenviel met een verhoging van de uitkeringen als gevolg van de stijging van het indexcijfer der regelingslonen.

Voor degenen, wier uitkering is gebaseerd op het minimum- dagloon, heeft de verhoging van de vakantieuitkering als onderdeel van de optrekking naar het netto-minimumloon een duidelijke betekenis, omdat een schijnbaar achterblijven bij de overige vergelijkbare inkomensgroepen op dit punt voor een belangrijk deel wordt weggenomen.

b. de W.W.

Zoals in het voorgaande reeds is vermeld zijn de bepalingen inzake het minimumdagloon in de W.W. van toepassing op gehuwde mannelijke werknemers, kostwinners alsmede onge- huwde werknemers van 35 jaar en ouder. Ook in deze wet dient per 1 juli 1974 een optrekking van het minimumdagloon plaats te vinden tot het niveau waarop de netto-uitkering voor een echtpaar zonder kinderen gelijk is aan het normbedrag ingevolge de A.W.B. en het netto-minimumloon. Met betrek- king tot de vakantieuitkering in de W.W. merk ik op, dat in het dagloon voor de berekening van de W.W.-uitkering de vakantiebijslag zoals die geldt in het beroep van de werknemer wordt opgenomen. De vakantieuitkering wordt in het alge- meen afzonderlijk uitbetaald naar hetzelfde percentage als in de betreffende bedrijfstak gebruikelijk is.

c. de W.W.V.

Voor de W.W.V. geldt met betrekking tot de aanpassing aan het niveau van de A.B.W. en het netto-minimumloon in beginsel hetzelfde als voor de W.W. Het ligt in het voornemen een dergelijke aanpassing per 1 juli 1974 door middel van een wijziging van het dagloonsbesluit te realiseren.

d. de Z.W.

In de Z.W. is nimmer een specifieke bepaling met betrek- king tot een minimumdagloon opgenomen. Bij de parlemen- taire behandeling van het wetsontwerp, dat heeft geleid tot invoering van het minimumdagloon in de W.W. en de W.W.V. is de kwestie van het opnemen van een minimumdagloon ter sprake gekomen. De Sociaal-Economische Raad heeft destijds te kennen gegeven invoering van een minimumdagloon in de Ziektewet niet nodig te achten. Door de toenmalige Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid is in 1969 aan de Sociale Verzekeringsraad gevraagd om informatie te ver- strekken, waaruit zou kunnen worden afgeleid in hoeveel ge- vallen de ziekengelduitkering beneden de kosten van het be- staan bleef. Eind 1971 deelde de S.V.R. mede de gevraagde informatie niet te kunnen leveren. Een en ander gaf geen aanleiding om invoering van een minimumdagloon in de Ziektewet alsnog te overwegen.

Gelet op de bepalingen van de Wet minimumloon en mini- mumvakantiebijslag en de Ziektewet bedraagt de minimumuit- kering van het ziekengeld 80 pct. van het bruto-minimum- loon. Doordat zoals eerder is gereleveerd geen premies krach- tens de werknemersverzekeringen worden ingehouden op het ziekengeld, bedraagt deze uitkering voor een gehuwde werk- nemer zonder kinderen ongeveer 94 pct. van het netto-mini- mumloon hetgeen tot 1 juli 1974 boven de basisnorm inge- volge de A.B.W. lag.

De vraag of de optrekking van de A.B.W.-uitkering op 1 juli 1974 tot het netto-minimumloon tot maatregelen in het kader van de Z.W. moet leiden wil ik vooralsnog anders be- antwoorden dan voor de eerdergenoemde wetten is gebeurd.

Vooreerst wil ik erop wijzen, dat het treffen van dagloon- regelen voor de Ziektewet door de wetgever volledig aan de bedrijfsverenigingen en de S.V.R. is overgelaten. Ik zie geen aanleiding om daar wijziging in te brengen aangezien het karakter van de ziekengeldverzekering geheel verschilt van de overige sociale verzekeringen. Het zwaartepunt van de Z.W. ligt praktisch geheel bij de onderscheiden sectoren van het bedrijfsleven, zowel wat de wijze van financiering betreft als wat de uitkeringen betreft. Anders dan bij de overige wetten blijft tijdens de periode van uitkering krachtens de Z.W. in het algemeen de dienstbetrekking met de werkgever bestaan. In de collectieve arbeidsovereenkomsten zijn dan ook bepalingen op- genomen betreffende de loondoorbetaling bij ziekte. In dat licht wil ik er de aandacht op vestigen, dat voor het overgrote deel van de werknemers volledige doorbetaling van het netto- loon bij ziekte plaatsvindt.

Het vorenstaande heeft mij tot de slotsom gebracht, dat er- van moet worden afgezien in het kader van de Ziektewet een algemene minimumdagloonsbepaling op te nemen daar deze in de meeste gevallen zonder betekenis zou zijn en zijn doel zou voorbijschieten. Bovendien zou een dergelijke bepa- ling onnodig compliceren werken doordat anders dan bij de W.A.O. en de W.W. in het kader van de Z.W. vele aanvullen- de uitkeringsregelingen bestaan. Wel heb ik er oog voor, dat wellicht voor een enkele groep werknemers voor wie geen bijzondere regeling geldt de uitkering ingevolge de Z.W. na 1 juli 1974 beneden het niveau van de A.B.W.-uitkering zou kunnen blijven. De bepalingen van artikel 15 van de Ziekte- wet bieden echter aan de S.V.R. en de bedrijfsverenigingen de mogelijkheid in de door hen vast te stellen dagloonsregelen Ziektewet ook regelen te stellen inzake een minimumdag- loon voor die groepen van werknemers voor wie zulks nodig zou zijn. Ik zou het vooralsnog aan de S.V.R. en de bedrijfs- verenigingen over willen laten om indien zulks nodig mocht blijken een dergelijke voorziening te treffen afhankelijk van de wijze waarop voor een dergelijke groep de uitkering krach- tens de Ziektewet geregeld is. Ik ga ervan uit, dat zodanige voorziening ook zal worden getroffen in geval voor een groep verzekerden de uitkeringsvoorwaarden in zijn totaliteit geen uitkering opleveren waarmee kan worden voorzien in de kos- ten van het bestaan.

Ten aanzien van de vakantiebijslag bij ziekte kan ik opmer- ken dat anders dan bij de eerdergenoemde wetten de vakantie- bijslag niet in het dagloon voor de berekening van de uitkering krachtens de Ziektewet is opgenomen. Wel wordt in de gevallen waarin een stelsel van vakantiebonnen bestaat een vakantiebon naast de ziekengelduitkering verstrekt, waarin de waarde van de vakantietoelage is opgenomen.

Doorbetalen van de vakantiebijslag tijdens ziekte vindt ech- ter in nagenoeg alle gevallen plaats ofwel op grond van de bepalingen opgenomen in de collectieve arbeidsovereenkomsten ofwel op grond van hetgeen individueel tussen werkgever en werknemer is overeengekomen. Nochtans doen zich gevallen voor waarin werknemers tijdens ziekte de vakantiebijslag moe- ten ontberen, omdat ook op grond van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag de vakantiebijslag niet kan worden afgedwongen. Ziekengeld kan namelijk in de zin van laatstge- noemde wet niet als loon worden aangemerkt. Om dit hiaat op te vullen gaan mijn gedachten uit naar het opnemen van een bepaling in de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag waardoor voor het recht op vakantiebijslag ook ziekengeld als loon wordt beschouwd. Opneming van de vakantiebijslag in het dagloon van de Z.W. ligt naar mijn mening niet voor de hand aangezien het in de Ziektewet veelal om kortlopende ziekte- gevallen gaat hetgeen administratief zowel voor de werkgever als bedrijfsvereniging onoverkomelijke bezwaren zou opleveren.

Ik teken hierbij nog aan dat de Commissie Arbeidswetgeving van de S.E.R. onlangs heeft geadviseerd tot wijziging van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag op dit punt.

De hiervoor gegeven beschouwingen samenvattend komen de maatregelen per 1 juli 1974 materieel neer op het volgende:

1°. Optrekking van de minimumdaglonen in de W.A.O., de W.W. en de W.W.V. tot een zodanig bedrag, dat de netto-uitkering voor de gehuwde uitkeringsgerechtigde op 1 juli 1974 gelijk is aan het basisbedrag ingevolge de A.O.W. en het netto-minimumloon.

2°. Verhoging van de vakantie-uitkering in de W.A.O. per 1 juli 1974 van 6 tot 7 pct.

Aan de Sociale Verzekeringsraad is het verzoek gedaan de minimumdaglonen ingevolge de W.A.O. en de W.W. per 1 juli 1974 te verhogen tot het niveau waarop de netto-uitkering gelijk is aan de A.B.W.-norm c.q. het netto-minimumloon voor een echtpaar zonder kinderen. Genoemde Raad heeft inmiddels aan dit verzoek gevolg gegeven.

5. De optrekking van de minimumuitkeringen ingevolge de W.A.O. en de W.W. heeft uiteraard de nodige financiële consequenties omdat het hier in feite om structurele verhogingen van de uitkeringen gaat. Met name bij de W.A.O. gaat het om een groot aantal gevallen, waaronder nog vele uitkeringsgerechtigden, die reeds vóór 1 juli 1967 arbeidsongeschikt waren. Hoewel geen exacte gegevens voorhanden zijn over het aantal uitkeringsgerechtigden in de W.A.O. die van de verhoging van het minimumdagloon zullen profiteren – behalve degenen die thans uitkering genieten naar het minimumdagloon hebben ook de uitkeringsgerechtigden die een uitkering hebben welke slechts enkele procenten boven het minimum ligt nog voordeel van de optrekking – kunnen de kosten (inclusief sociale lasten) van de optrekking in de W.A.O. op jaarbasis globaal geraamd worden op f 60 mln., hetgeen ongeveer 0,1 pct. van de premieplichtige loonsom betekent. Zoals uit het voorgaande zal zijn gebleken brengt de optrekking van de vakantiebijslag in de W.A.O. geen extra kosten met zich.

Voor de W.W. kunnen de kosten van de optrekking van het minimumdagloon worden geraamd op ongeveer f 5,5 mln. op jaarbasis, hetgeen nauwelijks invloed heeft op de premie ingevolge die wet. De kosten met betrekking tot de optrekking van het minimumdagloon in de W.W.V. kunnen op jaarbasis op f 6 mln. worden geraamd.

Op verschillende plaatsen in het voorgaande deel van deze memorie heb ik gewag gemaakt van de z.g. netto-netto-problematiek. De in dit wetsontwerp voorgestelde wijzigingen kunnen mijns inziens niet los worden gezien van de problematiek die samenhangt met de onderlinge verhoudingen van de verschillende sociale verzekeringsuitkeringen, en in het bijzonder de z.g. minimumuitkeringen, alsmede de aanpassing van die uitkeringen aan de lonen. Door een interdepartementale werkgroep is geruime tijd studie gemaakt van deze problematiek. Zoals ook uit de inhoud van deze memorie duidelijk naar voren is gekomen betreft het hier een buitengewoon ingewikkelde aangelegenheid. Met name speelt hierbij de aanpassings-systeematiek van de verschillende sociale uitkeringen zoals die in de wetten is neergelegd een grote rol. De werkzaamheden van de genoemde interdepartementale werkgroep hebben inmiddels geleid tot een adviesaanvraag aan de S.E.R. over de aan het netto-netto-vraagstuk verbonden problemen.

Ik heb gemeend vooruitlopende op hetgeen in de toekomst op dit terrein zal moeten geschieden, de indiening van het onderhavige wetsontwerp te moeten bevorderen omdat het hier gaat om de inkomenspositie van de laagstbetaalden in de sociale verzekeringssector.

Artikelen

Artikel I. Onderdeel A. De bepalingen omtrent het minimumdagloon voor de W.A.O. zijn opgenomen in de door de S.V.R. vastgestelde dagloontregelen W.A.O. Zij zijn een uitvloeisel van de destijds bij de behandeling van het ontwerp-W.A.O. in de Tweede Kamer aangenomen motie Van Lier, welke inhield, dat een uitkeringsgerechtigde ingevolge de W.A.O. geen lagere uitkering zou mogen ontvangen dan de uitkering die op grond van de toen vigerende Interimwet invaliditeitsrentetrekkingen

werd gegeven. Het niveau van het minimumdagloon is dan ook rechtstreeks afgeleid van het uitkeringsniveau van de Interimwet. De toepassing van de minimumdagloontbepalingen vindt plaats op het moment dat een W.A.O.-uitkering wordt toegekend. Na de toekenning volgt dit minimumdagloon de aanpassingen aan het loonindexcijfer zoals die zijn vastgelegd in artikel 15 van de W.A.O. Een structurele wijziging van de eenmaal vastgestelde uitkeringen is niet mogelijk. Tot nu toe is het door de S.V.R. vastgestelde minimumdagloon altijd aangepast aan de wijzigingen in het indexcijfer der lonen, derhalve dezelfde wijzigingen als die op grond van artikel 15 van de W.A.O.

In het algemeen deel van deze memorie heb ik reeds betoogd het noodzakelijk te achten ook in de wet zelf vast te leggen, dat er een minimumdagloon wordt vastgesteld. Het nieuwe derde lid van artikel 14 van de W.A.O. strekt hiertoe. Voorts heb ik reeds meegedeeld het gewenst te achten met het oog op de coördinatie met uitkeringen ingevolge regelingen buiten de sfeer van de sociale verzekeringen de mogelijkheid te scheppen regels te stellen met betrekking tot de vaststelling van het minimumdagloon.

Zulks kan verband houden met wijzigingen van het minimumloon en uitkeringen ingevolge de A.B.W. of met inhoudingen op het minimumloon. Immers uitgangspunt voor de vaststelling van het minimumdagloon is in de toekomst b.v. het netto-minimumloon of de A.B.W.-uitkering. Juist in het kader van deze netto-uitgangspunten is een grote mate van coördinatie vereist.

Onderdeel B. In de toelichting van onderdeel A is reeds ingegaan op de werking en aanpassing van de bestaande minimumdagloontbepalingen. Aangezien de minimumdagloontbepalingen in beginsel alleen worden toegepast bij toekenning van de uitkering is de garantie nodig dat lopende uitkeringen niet lager komen te liggen dan het minimum van nieuwe gevallen. Het nieuwe achtste lid van artikel 15 geeft daarvoor een garantie. Deze garantie dient alleen te gelden voor degenen die voor de herziening reeds uitkering genoten naar het minimumdagloon. Met de voorgestelde tekst wordt beoogd te voorkomen dat aan degenen die b.v. omdat zij maar een gedeeltelijke dagtaak hadden een uitkering ontvangen naar een lager dagloon dan het minimumdagloon toch het minimumdagloon zou worden toegekend.

Onderdeel C. Dit onderdeel bevat de nodige wijzigingen in verband met de verhoging van het percentage van de vakantie-uitkering.

Artikel II. Zoals in het algemeen deel van deze memorie is uiteengezet, is de vakantie-uitkering een gedeelte van de totale W.A.O.-uitkering, dat tijdens het afgelopen uitkeringsjaar wordt gereserveerd. De in onderdeel C van artikel I vervatte wijzigingen bewerkstelligen, dat vanaf 1 juli 1974 7 pct. wordt gereserveerd. Zonder nadere voorziening zou over het vakantiejaar mei 1974 tot en met april 1975 over 12 maanden 7 pct. van de uitkering aan vakantie-uitkering dienen te worden uitbetaald terwijl slechts over 10 maanden 7 pct. is gereserveerd. Ten einde dat te voorkomen is in artikel II een overgangsbepaling opgenomen.

Artikel III. Anders dan de W.A.O. bevat de W.W. reeds bepalingen inzake een minimumdagloon. De bestaande bepalingen in de W.W. worden thans afgestemd op die welke in de W.A.O. worden opgenomen. Daartoe wordt een nieuw derde lid in artikel 12a van de W.W. ingevoegd. Dit heeft een aantal redactionele wijzigingen in de overige leden tot gevolg.

Artikel IV. Dit artikel behoeft geen toelichting.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,

P. J. J. MERTENS.